

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punctum Difficultatis 1. Proponitur principale Fundamentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

rali, disp. 68. Sed quia illius argumentis respon-
dit Lugo disp. 26. de Poenitentia scit. 4. restau-
ravit suam doctrinam Ripalda per appendicem
disp. 75. utriusque partis momenta examinan-
da sunt.

DIFFICULTAS I.

*Proponuntur Argumenta, quod bonitatem &
malitiam actus externus interno superaddat.*

REvocabimus illa selectis nonnisi difficilio-
ribus ad 3. capita partiamur difficultatem.
Sequitur

Punctum Difficultatis I.

Proponitur principale Fundamentum.

PRI-MUM ARGUMENTUM est Ripalda,
quod innitur huic fundamento.

Meritum & laudabilitas sunt distincta: me-
ritum enim importat obsequium vel conveni-
entiam operis cum bonis alterius; laudabilitas
autem importat convenientiam cum dictamine
rationalis suppositi operantis: ex quo sic arguit;
Meritum est obsequium cedens in honorem aut
commodum Principis, aut Reipubl. valentis il-
lus compensare: sed actio exterior auget obse-
quium Dei: quia actio exterior conducit maxi-
me ad excitandam in aliis laudem, cognitionem
Dei, affectus internos, &c. Ergo actio exterior
auget meritum.

RESPONDET I. De Lugo n. 60. Negando
Maj. dicitque meritum ut meritum posse sumi
in ordine ad id, quod convenit ipsi operanti;
non autem per convenientiam operis cum ho-
nore & bonis premiantis. Tum, quia non mi-
nus ingenua est, & aliena à proprio commodo
conditio premiantis & laudantis, & tamen lau-
dantis non attendit, quid sibi commodi attulerit
ille, quem laudat, sed quid in eo sit boni. Tum,
quia premia secundum gubernationem re-
ligionis, non sunt instituta, ut ille qui premiat, ho-
noretur; sed ut ille, cui premium proponitur,
bonus fiat. Unde si esset nonnisi sola creatura
rationalis, illam etiam oporteret allici premio,
& deterereri suppliciiis: gubernator enim, ut gu-
bernator respicit bonum ipsius subditi. *Hæc*

Responsio
NON SATISFACIT. I. Tum, quia non solum
ingenuitati obest intendere suum bonum, sed
etiam obest bonum majus acceptum ab inferiori
vel æquali proportionato non recompensare
premio. Ergo ad ingenuitatem attendendo,
pro majori recepto commodi, vi meriti, debet
reddi majus premium. Tum, quia quod ad-
fertur de laudabilitate, disparitatem habet: eo,
quod in Republica rationali debuerit respon-
dere, & poni aliquod invitativum honestæ ac-
tionis, quamvis illa nonnisi bonum esset ipsius
operantis, & hoc invitamentum est laus. Hinc

si in laudando aliquis attenderet ad suum com-
modum, hoc ipso perverteret ordinem, quem
intendit Respubl. rationalis in laudando; non
perverteretur autem hic ordo, si pro majori re-
cepto commodi, majus tribuatur premium:
quia Respubl. rationalis providit premium tan-
quam invitamentum majoris meriti: per quid
enim ad majus meritum quàm tale invitaret? Ne-
que valet si dicas, spectare hoc ad gratitudinem:
Si enim gratitudo majori merito dat majus præ-
mium, cur obsequio cedenti in commodum a-
lius, titulo illius commodi, non dabitur majus
premium? Tum quia, ut detur aliquid Respon-
sioni, dici potest, aliam esse hanc propositio-
nem: nisi hoc esset mihi utile, nullo modo si-
gnificarem aliqua redhibitione, id mihi place-
re, & aliam hanc; facio hanc redhibitionem,
quia recepi etiam utile: hoc alterum est secun-
dum leges ingenuitatis, secus illud primum; vi-
detur enim fordidari præcisâ quæstione sui;
ad eum planè modum, quo dolere de inferno
hæc mente; non dolerem nisi esset infernus, est
actio fordidâ, & tamen dolere propter metum
inferni, est actio honesta. Videantur dicta de
Attritione.

NON SATISFACIT 2. Quamvis premia
non sunt instituta, ut premians honoretur: Ne-
go tamen, quod non sunt instituta, quia honora-
tur. Quamvis autem dicatur, quod governa-
tos, quâ gubernator, respiciat bonum subditi: id
etiam stat cum dictis: hoc ipsum enim quod præ-
mii utilitatem sibi allatam, cedit in bonum
subditi premiati.

NON SATISFACIT 3. Exiis quæ adfert Ri-
palda. Tum quia S. Th. I. secundæ q. 21. a. 3.
in corpore docet, quod meritum & demeritum
dicantur in ordine ad retributionem. Tum,
quia premium sive spectet ad justitiam com-
mutativam, sive ad distributivam, semper di-
ctum commodum premiantis involuit; quia
hæc justitiæ semper sunt inter datum & acce-
ptum. T. q. ex communi acceptione re-
tribuere & remunerari, quod facit premium;
importat aliquid in ante tributum, aliquid mu-
neris acceptum. Unde etiam victoria unius
Reipubl. non est meritum erga aliam, quando
non cedit in bonum illius.

RESPONDERI potest 2. ex eodem Lugo-
ne. Quia quamvis ponatur premium & poena
ordinari ad lucrum premiantis, adhuc hæc, pro
foliis actibus internis, danda essent: cum enim
actus externi non sunt in nostra potestate, nisi
mediis internis, sufficeret allicere hominem ad
actum internum efficacem. *Hæc Responsio*

NON SATISFACIT. Tum, quia in Republica
quæ est inter homines, attenditur præcipue
nonnisi ad actus externos: quia attenditur ad ac-
tus, quibus venit in communionem vitæ, ad
quam inter homines non venit, nisi per actus
externos, & seclusâ communionem vitæ, non ex-
porri-

porrigeret sese ad quidquam Respubl. humana. Tum, quia pone, quod homicida malâ etiam intentione neminem pergit occidere &c. quid ad Rempubl. humanam interioritas actus illius? Tum, quia quamvis actio externa dependeat ab interna: quia tamen Respubl. humana, magis curat externam actionem, illius intuitu potius, debuit assignare præmium. Et certè si attenditur ad actum internum, ergo pro voluntate militandi deberet numerari stipendium, & non pro sola militatione. Unde Respubl. dicit: Ego intendo actionem externam, hancque præmio, ad quam ponendam utere jure tuo, & tunc homo procedit ad actum internum tanquam gubernatorem externi, ita, ut æque esset contenta militatione externa, etiam si illa nullo modo penderet ab interna voluntate, quantum attinet ad eventum suæ defensionis. Quando autem dicit Lugo, sæpe actum externum aliis hominibus esse ignotum, & Angelos non posse scire, an sit bona actio, cum nesciant intentionem, id etiam non convincit: quia sufficit illam actionem, quantum est ex illa posse esse manifestam, & Angeli actum externæ virtutis videntes prudenter de intentione colligunt, attendendo ad alias circumstantias, quod sufficit, ut illa actio cedat in bonum Reipublicæ rationalis.

RESPONDET 3. Lugo n. 46. Quod in ordine ad debitum gratitudinis, attendi possit ad effectum re ipsa secutum, idque probat instantiis. Nam volentibus me duobus liberare à morte efficaciter, magis illi sum obligatus, qui de facto me liberavit. Item si duæ feminae sanctissimæ, affectu æque perfectæ, sese obtulissent ad concipiendum Verbum Dei, & altera illarum ad hoc eligeretur, ut fieret Dei Mater, quod attinet ad meritum, utraque fuisset æqualis, sed tamen Filius Dei plus deberet illi, cujus Filius esset, &c. *Hæc Responsio*

NON SATISFACIT. Tum, quia redivit paritas in ordine ad gratitudinem. Actus externus adfert plus præ interno. Ergo & in ordine ad meritum. Tum, quia parum videtur interesse in ordine ad augmentum & complementum, ut ita dicam, fortunæ: titulo gratitudinis debeatur aliquid, an titulo conferendi præmii? modo verum sit, propter externam actionem majorari aliquem. Tum, quia ipsa gratitudo munere aliquo significata vix voce differt à præmio: Ergo si actio externa deposcit majorem gratitudinem, deposcet & majus præmium.

RESPONDETUR itaque aliter huic Argumento ex diversis principiis. In primis negando Min. & ad probationem illius dicendo, quod mera excitatio aliorum, quæ fit per actus externos, non augeat majus obsequium Dei: quia si aliquis non faceret hanc intentionem ut augeatur gloria Dei, sed cum positiva nolitione illius

gloriæ poneret actionem externam; ille non faceret majus obsequium Deo, quantumvis tunc alii excitarentur ad bonum: Ergo præcisa positio actionis externæ, non augeat obsequium, sed illius tota dignitas, stat in actu interno volendi per hoc propagare gloriam Dei.

Neque valet si dicas, non omnem actum externum augere meritum, sed prout connexum cum interiori: non inquam valet, quia hoc ipsum prout connexum, refundit omne meritum in actionem internam: ad eum plane modum, quo quando dicitur paries, quæ albus disgregat visum, sensus est albedo unita parieti, disgregat visum, licet hæc denominatio albi, non sit etiam sine subiecto.

Deinde non videtur legitimum esse principium ad probandum, quod augeatur meritum per actionem externam: quia alii excitantur illa actione ad bonum: pone enim impossibilis alias creaturas rationales, præter Petrum; pone illum facientem obsequium etiam actionis externæ, nunquidne in principiis Ripaldæ, non superadderetur tunc novum meritum? & tamen non ratione boni exempli.

Neque valet si dicas: Quod illa actio, quantum est ex illa esset edificativa aliarum creaturarum rationalium: hoc enim non videtur posse augere meritum: quia hæc formalitas, si hircocervi essent rationales edificarentur bona concione, non augeret meritum concionis: ita cum etiam tunc supponerentur creaturæ rationales esse, sicut hircocervi, ratione edificationis illarum, quæ haberetur, si non implicarent contradictionem, non apparet, quomodo augeatur meritum.

Directè autem ad objectionem dici potest, quod scilicet actio exterior, augeat obsequium derivatæ honestatis ab obsequio interno, sed non augeat in se, adferendo formalitatem obsequii; consequenter etiam erit non nisi derivatæ honestatis, quod infra explicabitur.

Punctum Difficultatis 2.

De Reliquis Argumentis.

SECUNDUM ARGUMENTUM est. Actio externa augeat satisfactionem supra solam internam. Ergo augeat etiam meritum.

RESPONDET I. de Lugo. Satisfactionis condignitatem, desumi ex æquitate, ut quisle voluntariè castigavit, & passus est poenam laudabiliter, non cogatur iterum pati. At verò meritum & ejus condignitas, fundatur in æquitate, postulante, quod bonitas operis præmiatur, & homines alliciantur ad amorem boni. Si autem ex defectu eventus consecuti, bonitas operis minus præmiaretur, homines minus allicerentur à præmio proposito ad studium virtutis, timentes, quod absque suâ culpa, possent comatus boni fraudari præmio, ob effectum non consecuti.